

гірські породи (вугілля, нафта, торф, діатоміт, крейда та ін.); географічні центри походження рослин і тварин; кліматичні зони; абіотичні фактори навколишнього середовища; біогеоценоз; геосфери (атмосфера, літосфера, гідросфера) як частини біосфери.

Отже, реалізація міжпредметних зв'язків природничих навчальних предметів забезпечує формування у здобувачів загальної середньої освіти усвідомлених знань, природничо-наукової картини світу і наукового світогляду. Значні можливості для реалізації міжпредметних зв'язків природничих навчальних предметів має навчальний предмет «Біологія».

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України № 898 від 30.09.2020 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/.
2. Козловська І.М., Стечкєвич О.О. Інтеграція змісту природничо-гуманітарного компоненту у підготовці фахівців технічного профілю. Молодий вчений. 2018. № 8 (1). С. 150–153.
3. Шукатка О.В. Теоретичні основи міждисциплінарної інтеграції у вищій школі. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2017. Вип. 56-57. С. 669–675.
4. Козловський Ю.М., Козловська І.М. Визначення рівнів інтеграції знань як дидактична проблема едукативної інтегративності. Міжнародний науковий вісник : збірник наукових праць. 2014. Вип. 2(9). С. 35–44.

МІЖКАФЕДРАЛЬНА ОСВІТНЯ КОМУНІКАЦІЯ – КРОК ДО ІНТЕГРОВАНОГО ТА СУЧАСНОГО ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

*Гринь К.В., Дельва М.Ю., Гринь В.Г.
Полтава, Україна*

Концепція міжкафедральної освітньої комунікації, як ефективного інструменту інтеграції фундаментальних і клінічних дисциплін у вищій медичній освіті, є важливим міждисциплінарним підходом для забезпечення цілісного розуміння медичних знань та підвищення якості підготовки майбутніх фахівців, який сприяє формуванню клінічного мислення у студентів молодших курсів та закріпленню знань з фундаментальних дисциплін у студентів старших курсів [1, с. 3-4].

У ХХІ столітті система вищої освіти, зокрема медичної, перебуває в умовах динамічних трансформацій, які обумовлені стрімким розвитком науки, технологій, зміною соціальних запитів суспільства та новими підходами до навчання й професійної підготовки. Особливої актуальності набуває проблема інтеграції знань, що пов'язано із необхідністю формування в здобувачів освіти цілісного, міждисциплінарного бачення медичних процесів, які охоплюють як фундаментальні, так і клінічні складові.

У медичній освіті традиційно спостерігається певна ізоляція базових (анатомія, гістологія, біохімія тощо) та клінічних дисциплін (терапія, хірургія, педіатрія, неврологія тощо), що створює ризики фрагментарного засвоєння знань. У перші роки навчання студенти зосереджуються переважно на теоретичному матеріалі, часто не розуміючи його практичної цінності, тоді як на старших курсах втрачається глибина фундаментальної підготовки. Як наслідок, спостерігається труднощі у застосуванні базових знань у клінічних ситуаціях, а також проблеми із формуванням клінічного мислення.

У відповідь на ці виклики виникає потреба у нових педагогічних підходах, що передбачають інтеграцію змісту навчальних дисциплін, координацію дій між викладачами різних кафедр і активне залучення студентів до міждисциплінарної комунікації. Одним із ефективних шляхів реалізації такого підходу є міжкафедральна освітня комунікація, яка передбачає цілеспрямовану співпрацю між кафедрами фундаментального та клінічного профілів у межах спільного освітнього простору [2, с. 17-22].

Ідея міжкафедральної комунікації не є новою, однак сьогодні вона набуває нового змісту, зокрема у контексті використання іммерсивних технологій, проблемно-орієнтованого навчання (Problem-Based Learning), клінічних кейсів, інтегрованих занять та спільних проєктів, у яких беруть участь як студенти молодших курсів, так і старшокурсники. Такий формат навчання дозволяє з одного боку – формувати клінічне мислення у студентів початкових курсів, з іншого – допомагає студентам старших курсів поглибити й актуалізувати знання з фундаментальних дисциплін, застосовуючи їх у клінічному контексті [3, с. 33-39].

1. Теоретичні засади міжкафедральної освітньої комунікації

Міжкафедральна освітня комунікація передбачає співпрацю між викладачами та студентами різних кафедр з метою інтеграції навчального процесу. Такий підхід дозволяє поєднувати теоретичні знання з практичними навичками, сприяє формуванню клінічного мислення у студентів та забезпечує більш глибоке розуміння медичних дисциплін [4, с. 105-106].

2. Практичні моделі інтеграції: дуальні лекційні, практичні заняття та симуляційне навчання

Одним із прикладів ефективної міжкафедральної взаємодії є проведення дуальних лекцій та практичних занять, де матеріал подається спільно викладачами фундаментальних та клінічних дисциплін. Такий формат сприяє кращому засвоєнню матеріалу студентами та формуванню міждисциплінарного мислення.

Симуляційне навчання також є важливим елементом інтегрованого підходу, дозволяючи студентам застосовувати теоретичні знання в умовах, наближених до реальної клінічної практики. Це сприяє розвитку практичних навичок та підвищує готовність до професійної діяльності [5, с. 179].

3. Міждисциплінарні семінари та студентські ініціативи

Проведення міжкафедральних науково-практичних семінарів, які об'єднують викладачів та студентів різних спеціальностей, сприяє обміну знаннями та досвідом, формуванню комплексного підходу до вирішення

медичних проблем. Такі заходи стимулюють розвиток критичного мислення та міждисциплінарної співпраці.

4. Переваги міжкафедральної освітньої комунікації

Впровадження міжкафедральної освітньої комунікації має низку переваг:

1. Сприяє формуванню клінічного мислення у студентів.
2. Забезпечує глибше розуміння медичних дисциплін.
3. Підвищує мотивацію до навчання.
4. Сприяє розвитку міждисциплінарних навичок.
5. Покращує якість підготовки майбутніх фахівців [6, с. 8-12].

Міжкафедральна освітня комунікація є ефективним інструментом інтеграції фундаментальних та клінічних дисциплін у вищій медичній освіті. Її впровадження сприяє формуванню клінічного мислення, глибшому розумінню медичних знань та підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців. Подальші дослідження та впровадження міжкафедральної взаємодії можуть значно покращити освітній процес у медичних закладах вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Hunter J, Majd I, Kowalski M, Harnett J. Interprofessional Communication-A Call for More Education to Ensure Cultural Competency in the Context of Traditional, Complementary, and Integrative Medicine. *Glob Adv Health Med*. 2021. Vol. 10. P. 1–5. doi: 10.1177/21649561211014107.
2. Ee C, Templeman K, Grant S, Avarde N, de Manincor M, Hunter J. Informing the model of care for an academic integrative healthcare centre: a qualitative study exploring healthcare consumer perspectives. *BMC Complement Med Ther*. 2020. 20(1). 58 p. doi: 10.1186/s12906-019-2801-4.
3. Гринь В, Гринь К, Дельва М. [та ін.]. Компетентнісний підхід для формування креативної та мотивованої особистості здобувача вищої медичної освіти. Витоки педагогічної майстерності. 2024. Вип. 33. С. 31–41.
4. Гринь ВГ, Рябушко ММ, Гринь КВ, Рябушко НО. Дієвість системи адміністрування на факультеті у формуванні особистості майбутнього лікаря. *Український стоматологічний альманах*. 2021. № 1. С. 103–107.
5. Гринь КВ. Інтеграція документальних фото- та відеоматеріалів у післядипломній освіті лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія». *Вісник проблем біології і медицини*. 2020. Вип. 3 (157). С. 178–180.
6. Bendowska A, Baum E. The Significance of Cooperation in Interdisciplinary Health Care Teams as Perceived by Polish Medical Students. *Int J Environ Res Public Health*. 2023. 20(2). P. 1–14. doi: 10.3390/ijerph20020954.